

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
J. KOKOTT
fremsat den 26. april 2018¹

Sag C-176/17

**Profi Credit Polska SA w Bielsku Białej
mod
Mariusz Wawrzosek**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (retten i første instans i Siemianowicach Śląskich) (Polen))

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerbeskyttelse – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – forbrugerkreditaftale – procedure for udstedelse af et betalingspåbud angående en egenveksel, som sikrer krav i henhold til en forbrugerkreditaftale – umuligt for retsinstansen at fastslå, at kontraktvilkår er urimelige, hvis forbrugeren ikke indgiver klage«

I. Indledning

1. Domstolen har allerede ved flere lejligheder fremhævet, at den nationale processuelle ordning spiller en afgørende rolle med henblik på en effektiv sikring af forbrugerbeskyttelsen. Domstolen har således navnlig fastslået, at den nationale retsinstans af egen drift skal prøve, om et kontraktvilkår, der henhører under anvendelsesområdet for direktivet om kontraktvilkår², er urimeligt³. I denne anmodning om præjudiciel afgørelse bliver Domstolen for første gang spurgt, om den nationale retsinstans også har en sådan forpligtelse, når den undersøger en vekselforpligtelse, og vekslen sikrer krav i henhold til en forbrugerkreditaftale.

2. En veksel er et hævdvundet retsinstitut, som er opstået i højmiddelalderen i forbindelse med veksling af penge blandt handlende⁴. De store lovgivningsarbejder i det 19. århundrede, navnlig den franske Code de commerce fra 1807, befriede vekslen fra disse stænderlænker⁵, og den blev simpelthen *det* instrument, som gav borgere fra alle samfundslag adgang til kontantløse betalingstransaktioner⁶. De fleste af Unionens medlemsstater er kontraherende parter i Genèvekonventionen af 1930 om indførelse af en ensartet veksellovgivning, som sigtede mod en international harmonisering af veksellovgivningen.

1 – Originalsprog: tysk.

2 – Rådets direktiv 93/13/EØF af 5.4.1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29).

3 – Jf. f.eks. dom af 9.11.2010, VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, præmis 49), af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 42), og af 21.4.2016, Radlinger og Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 52).

4 – Jf. H. Coing, *Europäisches Privatrecht I*, München, 1985, s. 543.

5 – H. Coing, *Europäisches Privatrecht II*, München, 1989, s. 570.

6 – Ch. Bergfeld, »Preußen und das Allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch«, *Ius Commune* 14 (1987), 105 f.

3. Brugen af egenveksler, dvs. veksler, hvor vekseludstederen selv forpligter sig til at betale et beløb, er i Polen – i modsætning til i en række andre medlemsstater⁷ – tilladt som sikkerhedsstillelse i forbindelse med forbrugerkreditaftaler og en udbredt praksis. Den polske processuelle ordning giver mulighed for en hurtig betalingspåbudsprocedure på grundlag af en egenveksel, som begrænser den nationale retsinstans til at foretage en formel prøvelse af egenvekslen. Hvis vekslen tjener som sikkerhed for en låneaftale, udelukker betalingspåbudsproceduren således en prøvelse af den underliggende låneaftale. Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse giver Domstolen lejlighed til at udtale sig om, hvorvidt denne procedure er forenelig med direktivet om kontraktvilkår og forbrugerkreditdirektivet⁸.

II. Retsforskrifter

A. EU-retten

4. Direktivet om kontraktvilkår vedrører urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler. Direktivets artikel 3, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«

5. Dette direktivs artikel 6, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, [...]«

6. Dette direktivs artikel 7, stk. 1, fastsætter:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

7. Forbrugerkreditdirektivet finder i henhold dets artikel 2, stk. 1, anvendelse på kreditaftaler. I artikel 3, litra c), defineres kreditaftale som »en aftale, hvorved en kreditgiver yder eller giver tilsagn om at yde en forbruger kredit i form af henstand med betalingen, lån eller anden tilsvarende form for finansiel facilitet«.

8. Forbrugerkreditdirektivets artikel 17, stk. 1, bestemmer:

»Overdrages kreditgiverens rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen til tredjemand, har forbrugeren ret til at gøre enhver indsigelse gældende over for erhververen, som han kunne gøre gældende over for den oprindelige kreditgiver, herunder også krav om modregning i det omfang modregning er tilladt i den pågældende medlemsstat.«

9. Dette direktivs artikel 22 fastsætter:

»1. I det omfang dette direktiv indeholder harmoniserede bestemmelser, kan medlemsstaterne ikke i national ret bibeholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i dette direktiv.

7 – Disse omfatter Belgien, Bulgarien, Danmark, Tyskland, Estland, Finland, Frankrig, Letland, Luxembourg, Nederlandene, Den Slovakiske Republik, Republikken Slovenien, Sverige, Den Tjekkiske Republik og Det Forenede Kongerige.

8 – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23.4.2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT 2008, L 133, s. 66).

2. Medlemsstaterne sikrer, at forbrugerne ikke kan give afkald på de rettigheder, der tilkommer dem i medfør af bestemmelser i national ret, der gennemfører dette direktiv eller svarer til dette direktivs bestemmelser.

3. Medlemsstaterne sikrer endvidere, at de bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af dette direktiv, ikke kan omgås ved den måde, aftalerne udformes på, f.eks. ved at lade udnyttelse af kreditmuligheder eller kreditfaciliteter, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, indgå i kreditaftaler, hvis art eller formål vil gøre det muligt at undgå anvendelsen af dette direktiv.

[...]«

B. National ret

10. Den polske Kodeks postępowania cywilnego (civil retsplejelov, herefter »KPC«) indeholder bestemmelserne om betalingspåbudsproceduren på grundlag af en veksel. KPC's artikel 485, stk. 2, bestemmer:

»Retten udsteder også et betalingspåbud mod den, som er forpligtet i henhold til en korrekt udfyldt veksel, hvis vekslens ægthed og indhold ikke giver anledning til tvivl. Såfremt rettighederne på grundlag af vekslen [...] er blevet overdraget til fordringshaveren, udstedes betalingspåbuddet kun, såfremt der fremlægges dokumenter, der kan begrunde kravet, medmindre disse rettigheders overgang til fordringshaveren fremgår direkte af vekslen [...]«

11. KPC's artikel 486, stk. 1, supplerer med følgende:

»Hvis der ikke foreligger tilstrækkelige betingelser for udstedelsen af et betalingspåbud, fastsætter retspræsidenten en dato for mundtlig forhandling, medmindre sagen kan behandles uden mundtlig forhandling.«

12. KPC's artikel 491, stk. 1, bestemmer:

»I betalingspåbuddet opfordrer retten skyldneren til at betale hele kravet samt omkostninger inden for to uger regnet fra forkyndelsen af betalingspåbuddet eller til at indgive indsigelse inden for denne frist. [...]«

13. KPC's artikel 492 bestemmer:

»1. Betalingspåbuddet anses med udstedelsen for at være et sikkerhedsdokument, som kan fuldbyrdes uden fuldbyrdelsespåtegning.

[...]

3. Et betalingspåbud, som er udstedt på grundlag af en veksel [...], kan fuldbyrdes umiddelbart efter betalingsfristens udløb. Såfremt der indgives indsigelse, kan retten udsætte fuldbyrdelsen efter anmodning fra skyldneren. [...]«

14. KPC's artikel 493, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Indsigelse skal indgives til den ret, som har udstedt betalingspåbuddet. Skyldneren skal i indsigelsen anføre, om han bestrider betalingspåbuddet helt eller delvis, gøre de klagepunkter gældende, som for at undgå forældelse skal gøres gældende før forsvaret vedrørende sagens realitet, og anføre faktiske omstændigheder og beviser. [...]«

15. I henhold til artikel 19, stk. 4, i Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (lov om sagsomkostninger i civile sager) skal skyldneren betale tre fjerdedele af sagsomkostningerne, hvis denne indgiver indsigelse mod et betalingspåbud.

16. Med hensyn til bestemmelser i forbrugeraftaler fastsætter artikel 385 i Kodeks cywilny (civil lovbog, herefter »KC«) følgende:

»1. Bestemmelser i en forbrugeraftale, som ikke er aftalt individuelt, er ikke bindende for forbrugeren, hvis de udformer hans rettigheder og pligter på en måde, som er i strid mod god forretningsskik og groft tilsidesætter hans interesser (ulovlige kontraktvilkår). Dette gælder ikke for bestemmelser, som vedrører parternes hovedydelser, navnlig prisen eller vederlaget, hvis de er entydigt formuleret.

2. Såfremt en aftalebestemmelse ikke er bindende for forbrugeren i henhold til stk. 1, forbliver aftalen i øvrigt bindende for parterne.«

17. Med hensyn til egenvekslen bestemmer artikel 101 i Ustawa prawo wekslowe (veksellov):

»Egenvekslen indeholder: 1) betegnelsen »veksel« i dokumentets tekst på det sprog, hvorpå den er udstedt, 2) et ubetinget løfte om at betale et bestemt pengebeløb, 3) en bestemt betalingsfrist, 4) et bestemt betalingssted, 5) navnet på den person, til hvis fordel eller på hvis ordre betalingen skal ske, 6) sted og dato for udstedelsen af vekslen, 7) vekselsens udsteders underskrift.«

18. Bestemmelserne i forbrugerkreditdirektivet blev gennemført i polsk ret ved Ustawa o kredycie konsumenckim (forbrugerkreditlov, herefter »UKK«) af 12. maj 2011. UKK's artikel 41 bestemmer:

»1. En forbrugers væksel, som overdrages til kreditgiver til opfyldelse af eller sikkerhed for en ydelse, som beror på en forbrugerkreditaftale, skal indeholde klausulen »ikke til ordre« eller en anden klausul med samme betydning.

2. Såfremt kreditgiver accepterer en væksel [...], som ikke indeholder klausulen »ikke til ordre«, og denne væksel [...] overdrages til en anden person, er kreditgiver forpligtet til at erstatte forbrugers tab ved betaling af vekslen. [...]

3. Stk. 2 finder også anvendelse, såfremt vekslen [...] mod kreditgivers vilje er kommet i en anden persons besiddelse.«

III. De faktiske omstændigheder og hovedsagen

19. Den 3. december 2015 indgik sagsøgeren i hovedsagen, Profi Credit Polska S.A. med hjemsted i Bielsko-Biała (herefter »banken«), en låneaftale med sagsøgte i hovedsagen, Mariusz Wawrzosek. Som den forelæggende ret har kendskab til på baggrund af andre sager, som sagsøgeren fører ved den, er det tale om en forformuleret standardaftale med en klausul, som forpligter låntager til at udstede en egenveksel til sikkerhed for långivers krav i henhold til låneaftalen. I overensstemmelse med denne forpligtelse gav sagsøgte sagsøgeren en underskrevet blankoveksel.

20. Efterfølgende tilbagebetalte sagsøgte ikke lånet. Sagsøgeren opsagde derfor låneaftalen og anførte beløbet på 3 268,38 PLN på blankovekslen.

21. Sagsøgeren har anmodet den forelæggende ret om på grundlag af egenvekslen at udstede et betalingspåbud på 3 268,38 PLN mod sagsøgte. Sagsøgeren har vedlagt anmodningen den korrekt udfyldte og underskrevne væksel samt opsigelsen af låneaftalen, men ikke selve aftalen.

22. Som den forelæggende ret har anført, omfatter betalingspåbudsproceduren på grundlag af en veksel i henhold til national ret to trin. Det *første trin* indledes med anmodningen om udstedelse af betalingspåbuddet. Det gennemføres uden skyldnerens vidende. I henhold til KPC's artikel 485, stk. 2, udsteder retten betalingspåbuddet, når der foreligger en korrekt udfyldt veksel, og »vekslens ægthed og indhold ikke giver anledning til tvivl«. Ifølge den forelæggende ret fortolkes denne bestemmelse i den nationale retspraksis således, at det på procedurens første trin kun prøves af egen drift, om det veksel dokument, som fordringshaveren fremlægger, er ægte og opfylder de lovbestemte formforskrifter. Hvis disse krav er opfyldt, er retten forpligtet til at udstede betalingspåbuddet, uden at det kommer an på indholdet af det tilgrundliggende forhold. Hvis vekslen sikrer et krav i henhold til en låneaftale, kan fordringshaveren på procedurens første trin begrænse sig til kun at fremlægge veksel dokumentet som bevis. Fordringshaveren behøver ikke at føre bevis for, at det sikrede krav i henhold til låneaftalen består og er gyldigt.

23. Betalingspåbuddet forkyndes for skyldneren sammen med fordringshaverens indledende processkrift og en vejledning om muligheden for at indgive indsigelse. Fristen for at indgive indsigelse er to uger fra forkyndelsen af betalingspåbuddet. Efter anmodning fra skyldneren kan retten derefter i henhold til KPC's artikel 492, stk. 3, udsætte fuldbyrdelsen af betalingspåbuddet. Ifølge den forelæggende ret kan skyldneren på dette *andet trin* af proceduren ikke kun gøre indsigelse mod vekselforpligtelsen, men også mod krav i henhold til det tilgrundliggende forhold, f.eks. et urimeligt kontraktvilkår i den tilgrundliggende forbrugerkreditaftale. Hvis skyldneren derimod ikke indgiver indsigelse, anses betalingspåbuddet i henhold til KPC's artikel 492, stk. 1, for at være et sikkerhedsdokument, som kan fuldbyrdes uden fuldbyrdelsepåtegning. Det har retskraft med hensyn til vekselforpligtelsen, men ikke med hensyn til kravet i henhold til det tilgrundliggende forhold.

IV. Anmodningen om præjudiciel afgørelse og retsforhandlingerne for Domstolen

24. Ved kendelse af 17. februar 2017, indgået den 6. april 2017, har Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (retten i første instans i Siemianowicach Śląskich) i henhold til artikel 267 TEUF forelagt Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Er bestemmelserne i [direktivet om kontraktvilkår], navnlig direktivets artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, og bestemmelserne i [forbrugerkreditdirektivet], navnlig direktivets artikel 17, stk. 1, og artikel 22, stk. 1, til hinder for, at en erhvervsdrivende (långiver) over for en forbruger (låntager) kan gøre et krav gældende, som fastslås ved en korrekt udfyldt veksel, i en betalingspåbudsprocedure i henhold til artikel 485, § 2 ff. i [KPC], sammenholdt med artikel 41 i [UKK], ifølge hvilke bestemmelser den nationale ret udelukkende kan prøve gyldigheden af kravet i henhold til vekslen for så vidt angår overholdelsen af veksels formkrav, uden at gå ind på det tilgrundliggende forhold?«

25. I sagen for Domstolen har Republikken Polen og Europa-Kommissionen indgivet skriftlige indlæg og også deltaget i retsmødet den 1. marts 2018.

V. Retlig bedømmelse

26. Nedenfor vil jeg først behandle fortolkningen og formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse og i tilknytning hertil se nærmere på forbrugerkreditdirektivet og derefter direktivet om kontraktvilkår.

A. Fortolkningen af det forelagte spørgsmål og formaliteten vedrørende den præjudicielle anmodning

27. Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om direktivet om kontraktvilkår og forbrugerkreditdirektivet skal fortolkes således, at de er til hinder for en national ordning, som inden for rammerne af en betalingspåbudsprocedure på grundlag af en egenveksel begrænser den nationale ret til at prøve overholdelsen af vekslens formkrav og udelukker en prøvelse af den låneaftale, der er sikret ved egenvekslen.

28. I forelæggelsesafgørelsen har den forelæggende ret forklaret, at denne prøvelse af det tilgrundliggende forhold først finder sted, hvis forbrugeren indgiver indsigelse mod betalingspåbuddet. Efter min opfattelse skal den omhandlede procedure betragtes i sin helhed, dvs. både det første trin inden fremsættelsen af indsigelsen og det andet trin i tilknytning hertil.

29. Desuden forstår jeg det præjudicielle spørgsmål således, at den nationale ret med det tager sigte på muligheden for en prøvelse af det tilgrundliggende forhold, dvs. låneaftalen. Det er derfor uden betydning, om egenvekslen isoleret betragtet udgør en aftale, der er omfattet af anvendelsesområdet for direktivet om kontraktvilkår.

30. Genstanden for sagen ved den nationale ret er ganske vist på det første trin kun egenvekslen. Det tilgrundliggende forhold bliver først på det andet trin som følge af forbrugeren indsigelse genstand for sagen. Dette betyder imidlertid ikke, at det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med hovedsagens genstand og derfor må afvises⁹. Det forelagte spørgsmål går nemlig i det væsentlige ud på, om det er foreneligt med EU-retten, at polsk ret kræver handling fra forbrugeren side for at gøre låneaftalen til genstand for sagen og give den nationale ret mulighed for at foretage en prøvelse, eller om EU-retten skal fortolkes således, at denne prøvelse allerede skal foretages på det første trin.

B. Forbrugerkreditdirektivet

31. Forbrugerkreditdirektivet har til formål fuldstændig at harmonisere visse aspekter af medlemsstaternes bestemmelser vedrørende forbrugerkreditaftaler. For at beskytte forbrugeren fastsætter direktivet bl.a. forskellige informationskrav for kreditgiveren.

32. Med hensyn til kreditgarantier foreskriver forbrugerkreditdirektivet, at de oplysninger, der skal gives forud for aftaleindgåelsen, skal angive, hvor det er relevant, den sikkerhedsstillelse, der kræves¹⁰. Den sikkerhedsstillelse, der kræves, hører ligeledes til blandt de oplysninger, der skal angives i kreditaftalen¹¹. Forbrugerkreditdirektivet indeholder ellers ingen bestemmelser om sikkerhedsstillelse, navnlig ikke om egenveksler, som sikrer et krav i henhold til en forbrugerkreditaftale.

33. I forgængerer til forbrugerkreditdirektivet var vekslens derimod nævnt. I henhold hertil skulle medlemsstater, som tillod forbrugeren at stille sikkerhed ved hjælp af vekslers, herunder egenveksler og checks, sikre, at forbrugeren var beskyttet på passende måde, når denne sikkerhedsstillelse blev anvendt¹².

9 – Jf. dom af 16.6.2015, Gauweiler m.fl. (C-62/14, EU:C:2015:400, præmis 25).

10 – Artikel 5, stk. 1, andet afsnit, litra n).

11 – Artikel 10, stk. 2, litra o).

12 – Artikel 10 i Rådets direktiv 87/102/EØF af 22.12.1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit (EFT 1987, L 42, s. 48).

34. Denne bestemmelse blev ikke medtaget i det nye forbrugerkreditdirektiv. Selv om Kommissionens første forslag til ændring af det tidligere direktiv endog indeholdt et strengt forbud mod, at kreditgiveren af forbrugeren krævede en vekselsom sikkerhed for forbrugerkredit eller foreslog en sådan¹³, mangler der i den endelige udgave af forbrugerkreditdirektivet bestemmelser vedrørende veksler.

35. Heraf kan det kun udledes, at det var EU-lovgivers hensigt at overlade det til medlemsstaterne at beslutte, om en vekselsom anvendes som sikkerhed for en forbrugerkredit. Medlemsstaternes spillerum i forhold til det tidligere direktiv er endog blevet større. Mens medlemsstaterne i henhold til det tidligere direktiv stadig skulle sikre, at forbrugeren ved anvendelse af en vekselsom var beskyttet tilstrækkeligt¹⁴, indeholder forbrugerkreditdirektivet ikke længere en sådan bestemmelse, som fastsætter en sådan forpligtelse for medlemsstaterne.

Ingen tilsidesættelse af forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 1

36. Den forelæggende ret ønsker ikke desto mindre oplyst, om den polske ordning er i strid med forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 1. I henhold hertil kan medlemsstaterne ikke i national ret bibeholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i direktivet, *i det omfang* dette indeholder harmoniserede bestemmelser. Med hensyn til egenvekslen er dette spørgsmål imidlertid irrelevant, da direktivet som allerede anført netop ikke indførte en harmonisering i forbindelse med vekslen som sikkerhedsstillelse for en forbrugerkredit. I øvrigt fremgår det ikke af omstændighederne i hovedsagen, om der på de områder, som *specifikt* er omfattet af harmoniseringen¹⁵, er bibeholdt eller indført andre bestemmelser på nationalt plan end dem, der er fastsat i direktivet. Der synes derfor ikke at foreligge en tilsidesættelse af direktivets artikel 22, stk. 1.

Ingen tilsidesættelse af forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 2

37. Kommissionen er imidlertid af den opfattelse, at der foreligger en tilsidesættelse af forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 2. I henhold hertil skal medlemsstaterne sikre, at forbrugerne ikke kan give afkald på de rettigheder, der tilkommer dem i medfør af bestemmelser i national ret, der gennemfører dette direktiv.

38. Det fremgår imidlertid ikke, at Mariusz Wawrzosek har givet afkald på de rettigheder, der tilkommer ham i medfør af bestemmelserne i polsk ret, ved at han har udstedt en vekselsom. Et afkald som omhandlet i forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 2, forudsætter nemlig, at forbrugeren gennem en udtrykkelig erklæring eller en entydig handling helt eller delvis bringer en bestående rettighed, der tilkommer ham i medfør af nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivet, til ophør. Anmodningen om præjudiciel afgørelse indeholder imidlertid intet, der tyder på, at der forelå sådanne rettigheder, som Mariusz Wawrzosek gav afkald på i forbindelse med egenvekslen eller på anden måde.

13 – Artikel 18 i forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit, KOM(2002) 443 endelig udg. (EFT 2002, C 331 E, s. 200). Ingen væsentlig ændring i KOM(2004) 747 endelig udg.

14 – Jf. punkt 33 ovenfor.

15 – Jf. dom af 12.7.2012, SC Volksbank România (C-602/10, EU:C:2012:443, præmis 38), og kendelse af 12.10.2016, Horžić og Pušić (C-511/15 og C-512/15, EU:C:2016:787, præmis 26).

Ingen omgåelse som omhandlet i forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 3

39. I modsætning til det af den forelæggende ret og Kommissionen anførte udgør sikkerheden for kravene over for forbrugeren i henhold til en forbrugerkreditaftale ved hjælp af en egenveksel heller ingen omgåelse af de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivet, som i henhold til forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 3, ville være ulovlig.

40. En fordel ved egenvekslen for kreditgiveren er ganske vist, at han på det første trin af betalingspåbudsproceduren opnår en lempelse af bevisbyrden, fordi han kun skal godtgøre vekslens ægthed og formelle gyldighed. Dette medfører imidlertid ikke en omvendelse af bevisbyrden med hensyn til opfyldelsen af kreditorens forpligtelse til at give oplysninger, som ville udgøre en omgåelse som omhandlet i forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 3.

41. Som Domstolen allerede har fastslået, indeholder forbrugerkreditdirektivet ingen udtrykkelige bestemmelser vedrørende bevisbyrden for, at kreditgiveren har opfyldt oplysningskravene i henhold til dette direktiv¹⁶. Domstolen har imidlertid udledt af artikel 22, stk. 3, at en aftaleklausul ikke må medføre en omvendelse af bevisbyrden med hensyn til opfyldelsen af kreditorens forpligtelse til at give oplysninger¹⁷.

42. Hvis det tilgrundliggende forhold ikke prøves på det første trin af den nationale procedure, er der ikke tale om en ordning for fordelingen af bevisbyrden, men blot en begrænsning af processtoffet. Derimod har kreditgiveren en ubegrænset forpligtelse til at godtgøre vekslens ægthed og formelle gyldighed på det første trin.

43. Så snart forbrugeren med sin indsigelse mod betalingspåbuddet indleder det andet trin af proceduren, bliver det tilgrundliggende forhold ligeledes en del af processtoffet. Fra dette tidspunkt har kreditgiveren bevisbyrden for, at han har opfyldt oplysningskravene.

44. Den pågældende ordning i polsk ret medfører derfor ikke en ændring af bevisbyrdefordelingen. Den klausul i låneaftalen, som forpligter Mariusz Wawrzosek til at udstede en egenveksel, udgør derfor ingen aftaleudformning, som er i strid med forbuddet mod omgåelse i forbrugerkreditdirektivets artikel 22, stk. 3.

45. Desuden må Kommissionens argumentation, hvorefter en aftalt egenveksel vil udgøre en omgåelse af forbrugerkreditdirektivet, fordi der derved er risiko for, at kreditgiverens overholdelse af oplysningskravene ikke underkastes en retslig prøvelse, ligeledes forkastes. Denne opfattelse ville nemlig i praksis medføre, at en egenveksel ikke kan anvendes som sikkerhedsstillelse i forbindelse med forbrugerkreditaftaler. Dette ville imidlertid være i strid med EU-lovgivers hensigt, hvorefter det overlades til medlemsstaterne at beslutte, om de tillader dette instrument som sikkerhedsstillelse i forbindelse med forbrugerkreditaftaler¹⁸.

Spørgsmålet om en tilsidesættelse af forbrugerkreditdirektivets artikel 17, stk. 1

46. Anmodningen om præjudiciel afgørelse rejser desuden det spørgsmål, om forbrugerkreditdirektivets artikel 17, stk. 1, er til hinder for at gøre en egenveksel gældende, der er udstedt i henhold til polsk ret som sikkerhed for et lån.

16 – Dom af 18.12.2014, CA Consumer Finance (C-449/13, EU:C:2014:2464, præmis 22).

17 – Dom af 18.12.2014, CA Consumer Finance (C-449/13, EU:C:2014:2464, præmis 30 f.).

18 – Jf. punkt 35 ovenfor.

47. Forbrugerkreditdirektivets artikel 17, stk. 1, vedrører imidlertid en situation, hvor en tredjemand, som er forskellig fra de oprindelige parter i forbrugerkreditaftalen, har fået overdraget kravene over for forbrugeren. Mariusz Wawrzosek har derimod indgået den oprindelige låneaftale med sagsøgeren. Remittenten er således identisk med långiveren. Banken har hverken overdraget sine rettigheder i henhold til låneaftalen til tredjemand eller endosseret vekslen. Artikel 17, stk. 1, er derfor uden betydning for afgørelsen i hovedsagen, og Domstolen behøver ikke at behandle denne bestemmelse.

48. For fuldstændighedens skyld bemærkes, at en væksel, der af en forbruger overdrages som sikkerhed for kreditgiverens krav i henhold til en forbrugerkreditaftale, i henhold til UKK's artikel 41 obligatorisk skal indeholde en klausul, som forhindrer en overdragelse ved endossement. Såfremt kreditgiver accepterer en væksel fra forbrugeren uden denne klausul, og overdrages den til en tredjemand – uanset om dette sker med eller mod kreditgivers vilje – skal kreditgiver erstatte forbrugeren det herved opståede tab.

Foreløbig konklusion

49. Det kan derfor fastslås, at forbrugerkreditdirektivets bestemmelser ikke er til hinder for en ordning som den i den foreliggende sag omhandlede.

C. Direktivet om kontraktvilkår

Grundlæggende principper i direktivet om kontraktvilkår

50. Direktivet om kontraktvilkår har til formål at forhindre, at der anvendes urimelige kontraktvilkår i aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

51. I henhold til artikel 6, stk. 1, i direktivet om kontraktvilkår binder urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende indgår med en forbruger, ikke forbrugeren. I henhold til direktivets artikel 7, stk. 1, skal medlemsstaterne sikre, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

52. Denne ordning hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau, og som følge heraf tiltræder betingelser, som på forhånd er udarbejdet af den erhvervsdrivende, og hvis indhold han ikke kan øve indflydelse på¹⁹.

53. National ret skal derfor sikre forbrugeren en effektiv retsbeskyttelse ved at give ham mulighed for at indbringe den omtvistede aftale til prøvelse for en ret under rimelige processuelle betingelser på en sådan måde, at udøvelsen af hans rettigheder ikke undergives betingelser, bl.a. frister eller afgifter, der gør det uforholdsmæssigt vanskeligt eller i praksis umuligt at udøve de rettigheder, som er sikret ved direktivet om kontraktvilkår²⁰.

19 – Dom af 7.12.2017, Banco Santander (C-598/15, EU:C:2017:945, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis), af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 39), og af 27.6.2000, Océano Grupo Editorial og Salvat Editores (C-240/98 – C-244/98, EU:C:2000:346, præmis 25).

20 – Dom af 7.12.2017, Banco Santander (C-598/15, EU:C:2017:945, præmis 38), og af 1.10.2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, præmis 59).

54. Domstolen har gentagne gange fastslået, at da der ikke er foretaget en harmonisering af civilprocesretten, henhører måderne for gennemførelsen af civilretlige krav i medfør af princippet om procesautonomi under medlemsstaternes nationale retsorden. De skal i den forbindelse sikre, at de nationale ordninger ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt forbrugerne ved EU-retten (effektivitetsprincippet)²¹.

55. Da der i den foreliggende sag ikke er holdepunkter, der kunne skabe tvivl med hensyn til foreneligheden med ækvivalensprincippet, skal det kun prøves, om ordningen i polsk ret er i strid med effektivitetsprincippet. I den forbindelse skal der ifølge Domstolens praksis tages hensyn til, hvilken stilling den respektive bestemmelse indtager i den samlede procedure, den respektive procedures forløb og særlige kendetegn²².

56. Ifølge Domstolens faste praksis – bl.a. vedrørende, betalingspåkravsproceduren – kræver effektivitetsprincippet, at den nationale ret af egen drift skal prøve, om et kontraktvilkår er urimeligt, *så snart den råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver*²³.

Anvendelse på gennemførelsen af krav på grundlag af en egenveksel i henhold til polsk ret

57. Ifølge *dette* kriterium er den polske ordning forenelig med artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktivet om kontraktvilkår. På det *første trin* af betalingspåbudsproceduren har retten nemlig kun fået forelagt vekslens, hvis ægthed og formelle gyldighed den prøver. Den låneaftale, der ligger til grund for vekslens, forelægges ikke for retten. Denne råder derfor ikke over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, der er nødvendige for at prøve, om låneaftalen indeholder et urimeligt kontraktvilkår.

58. På det *andet trin* af proceduren, som indledes med forbrugerens indsigelse mod betalingspåbuddet, prøver retten derimod indsigelser på grundlag af det tilgrundliggende forhold. Først på dette stadium af proceduren råder retten over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver, da den i henhold til KPC's artikel 493, stk. 1, forelægges de faktiske omstændigheder og beviser, der er nødvendige for at prøve, om låneaftalen indeholder urimelige kontraktvilkår.

59. Det bemærkes, at den polske processuelle ordning på det første trin af proceduren stiller højere krav til udstedelsen af et betalingspåbud, end der kræves i forordning nr. 1896/2006 om den europæiske betalingspåkravsprocedure²⁴ med henblik på udstedelse af et europæisk betalingspåkrav, som kan anvendes til inddrivelse af fordringer over for forbrugere. I henhold til polsk ret skal fordringshaveren nemlig på det første trin af proceduren fremlægge vekseldokumentet og dermed et bevis. I henhold til artikel 7, stk. 2, litra e), i forordning nr. 1896/2006 skal beviserne for den fordring, der er gjort gældende, derimod kun beskrives, men ikke fremlægges for retten.

21 – Dom af 7.12.2017, Banco Santander (C-598/15, EU:C:2017:945, præmis 38), af 18.2.2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 40), og af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 46).

22 – Dom af 18.2.2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 43), og af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 49).

23 – Dom af 18.2.2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 36), af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 57), og af 4.6.2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350, præmis 35).

24 – Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12.12.2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure (EUT 2006, L 399, s. 1).

Afgrænsning i forhold til den hidtidige retspraksis vedrørende uforenelighed med direktivet om kontraktvilkår

60. De faktiske omstændigheder, der ligger til grund for hovedsagen, adskiller sig fra de sager, hvor Domstolen har fastslået en uforenelighed med direktivet om kontraktvilkår. I sagen Banco Español de Crédito rådede den nationale ret allerede fra begyndelsen af betalingspåkravsproceduren over de retlige og faktiske oplysninger, der var nødvendige for at prøve, om et kontraktvilkår var urimeligt. En bestemmelse i den nationale processuelle ordning var imidlertid til hinder for, at den af egen drift kunne prøve, om kontraktvilkåret var urimeligt, og Domstolen anså derfor denne bestemmelse for at være uforenelig med direktivet om kontraktvilkår²⁵. I Finanmadrid EFC-sagen blev både betalingspåkravsproceduren og den efterfølgende fuldbyrdelsessag afsluttet, uden at det af egen drift var prøvet, om et kontraktvilkår i den aftale, der skulle håndhæves i proceduren, var urimeligt, selv om både »secretario judicial«, der behandlede betalingspåkravsproceduren, og den retsinstans, der behandlede fuldbyrdelsessagen, rådede over de retlige og faktiske oplysninger, der var nødvendige for prøvelsen af, om kontraktvilkåret var urimeligt²⁶.

61. Den i hovedsagen omhandlede ordning er heller ikke i strid med de principper, som Domstolen udviklede i Aziz-sagen. For så vidt som fuldbyrdelsesforanstaltninger med henblik på at udsætte forbrugeren og dennes familie af den bolig, som udgør deres faste bopæl, er overhængende eller allerede er truffet, har Domstolen fastslået, at den nationale ret, der skal tage stilling til, om et kontraktvilkår i en forbrugeraftale er urimeligt, skal have beføjelse til at iværksætte foreløbige retsmidler, som kan hindre eller føre til udsættelse af en ulovlig procedure med henblik på fuldbyrdelse i fast ejendom, for at sikre den fulde effektivitet af den beskyttelse, der søges opnået ved direktivet om kontraktvilkår²⁷. Hvis forbrugeren alene gives ret til erstatning for den skade, der er opstået som følge af fuldbyrdelsesforanstaltningerne med henblik på udsættelse af boligen, er denne beskyttelse mindre end beskyttelsesniveauet i henhold til direktivet om kontraktvilkår²⁸.

62. Indledningsvis bemærkes, at Domstolen har udviklet disse principper for retsbeskyttelsen mod fuldbyrdelsesforanstaltninger, der er rettet mod fast ejendom, som tjener som familiens bolig for forbrugeren. Som Domstolen har præciseret i Kušionová-sagen, taler navnlig retten til respekt for boligens ukrænkelighed, der er beskyttet i artikel 8, stk. 1, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og artikel 7 i chartret om grundlæggende rettigheder, for en uforenelighed med direktivet om kontraktvilkår²⁹. Proceduren for udstedelse af et betalingspåbud på grundlag af en egenveksel er derimod langt mindre følsom.

63. Endvidere udgør betalingspåbuddet i henhold til polsk ret ganske vist et sikkerhedsdokument, som kan fuldbyrdes uden fuldbyrdelsespåtegning. KPC's artikel 492, stk. 3, andet punktum, fastsætter imidlertid, at retten efter anmodning kan udsætte fuldbyrdelsen, efter at der er indgivet indsigelse. Den kan således iværksætte foreløbige retsmidler, som kan hindre eller føre til udsættelse af en ulovlig procedure med henblik på fuldbyrdelse, således at forbrugeren ikke er begrænset til et erstatningskrav.

64. For fuldstændighedens skyld bemærkes det, at fuldbyrdelsen på grundlag af et europæisk betalingspåkrav i henhold til artikel 23 i forordning nr. 1896/2006 kun kan udsættes eller begrænses på skyldnerens anmodning. I denne henseende stiller den polske ordning ikke højere krav end den europæiske betalingspåkravsprocedure.

25 – Dom af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 52 f.).

26 – Dom af 18.2.2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 45, 46 og 50).

27 – Dom af 7.12.2017, Banco Santander (C-598/15, EU:C:2017:945, præmis 49), af 10.9.2014, Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 66), og af 14.3.2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, præmis 59).

28 – Dom af 14.3.2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, præmis 60).

29 – Dom af 10.9.2014, Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 64 f.).

65. Som den polske regering endelig har anført, er indgivelsen af indsigelsen til hinder for, at betalingspåbuddet får retskraft. I Finanmadrid EFC-sagen fastslog Domstolen, at det er uforeneligt med direktivet om kontraktvilkår, hvis det, når en afgørelse har fået retskraft, bliver umuligt for forbrugeren at gøre indsigelse mod, at et kontraktvilkår i låneaftalen er urimeligt, i forbindelse med en sag anlagt af den erhvervsdrivende på grundlag af låneaftalen³⁰. Hvis forbrugeren indgiver indsigelse, forhindrer han i henhold til den nationale processuelle ordning, at betalingspåbuddet får retskraft. Endvidere kan han på det andet trin af proceduren gøre gældende, at et kontraktvilkår i låneaftalen er urimeligt. Indgiver forbrugeren indsigelse, er der ingen konflikt med de principper, som Domstolen har udviklet i Finanmadrid EFC-sagen.

66. Selv hvis forbrugeren ikke indgiver indsigelse, og betalingspåbuddet får retskraft, kan principperne i Finanmadrid EFC-sagen ikke finde anvendelse. Da grundlaget for udstedelsen af betalingspåbuddet kun har været egenvekslen, omfatter betalingspåbuddets retskraft kun vekselforpligtelsen, men ikke låneaftalen.

67. I denne henseende adskiller de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for hovedsagen, sig fra de faktiske omstændigheder i Finanmadrid EFC-sagen. Som den polske regering har påpeget, kan forbrugeren nemlig i en senere proces med den erhvervsdrivende fortsat gøre gældende, at et kontraktvilkår i låneaftalen er urimeligt, hvilket den nationale ret af egen drift skal prøve.

68. Hvis den erhvervsdrivende har iværksat tvangsfuldbyrdelse på grundlag af betalingspåbuddet, kan forbrugeren navnlig efter principperne om uberettiget berigelse eller skadeserstatning kræve tilbagelevering af det, som den erhvervsdrivende har erhvervet som følge af fuldbyrdelsesforanstaltningerne. Forbrugeren kan derefter begrunde sit berigelses- eller erstatningskrav med, at låneaftalen indeholder et urimeligt kontraktvilkår. Betalingspåbuddets retskraft er ikke til hinder for et sådant søgsmål fra forbrugers side, da det ikke omfatter indsigelser på grundlag af låneaftalen.

69. Domstolen har ganske vist i Aziz-sagen med hensyn til fuldbyrdelsesforanstaltningerne med henblik på udsættelse af boligen fastslået, at det er uforeneligt med direktivet om kontraktvilkår, hvis forbrugeren alene gives ret til erstatning for den skade, der er opstået som følge af udsættelsen af boligen³¹. Som allerede nævnt var det imidlertid væsentligt for denne afgørelse, at fuldbyrdelsesforanstaltningen havde medført et tab af boligen for forbrugeren og dennes familie³².

70. Den anmodning om præjudiciel afgørelse, som den forelæggende ret har indgivet, indeholder imidlertid ingen holdepunkter for, at en udsættelse af familiens bolig eller en tilsvarende ulempe for Mariusz Wawrzosek er nært forestående i hovedsagen.

71. Det er derfor foreneligt med direktivet om kontraktvilkår, hvis forbrugeren kan forhindre, at betalingspåbuddet får retskraft, ved at indgive indsigelse og i modsat fald kan gøre gældende inden for rammerne af et berigelses- eller erstatningskrav, at låneaftalen indeholder et urimeligt kontraktvilkår.

Betydningen af indsigelsen mod betalingspåbuddet

72. Det fremgår af det ovenstående, at forbrugers indsigelse mod betalingspåbuddet er af central betydning for, at forbrugerbeskyttelsen i henhold til direktivet om kontraktvilkår får praktisk virkning. Det er rimeligt at forvente, at forbrugeren tager dette skridt for at gøre sine rettigheder gældende.

30 – Dom af 18.2.2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 47 og 51); jf. ligeledes kendelse af 21.6.2016, Aktiv Kapital Portfolio (C-122/14, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:486, præmis 29 og 36).

31 – Dom af 14.3.2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, præmis 60).

32 – Dom af 14.3.2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, præmis 61).

73. Direktivet om kontraktvilkår kræver ganske vist, at den nationale retsinstans, som skal afgøre tvister mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, iværksætter positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne³³. Respekten for effektivitetsprincippet må imidlertid ikke føre til, at der skal kompenseres for den pågældende forbrugers fuldstændige passivitet, hvilket Domstolen har fastslået ved flere lejligheder³⁴. Det er derfor uden betydning, at forbrugeren skal indgive indsigelse mod betalingspåbuddet for at indlede det andet trin af proceduren, hvor retten af egen drift prøver, om kontraktvilkåret er urimeligt.

74. Dette ses navnlig derved, at den europæiske lovgiver fastsatte lignende krav i forbindelse med reguleringen af det europæiske betalingspåkrav. Principielt skal skyldneren nemlig indgive indsigelse mod det europæiske betalingspåkrav for at opnå, at berettigelsen af det krav, der er gjort gældende, prøves i en retssag i henhold til artikel 17 i forordning nr. 1896/2006.

75. Kommissionen har imidlertid anført, at forbrugeren i henhold til KPC's artikel 493, stk. 1, andet punktum, ved indgivelsen af indsigelsen skal fremføre sine klagepunkter og anføre faktiske omstændigheder og beviser. Desuden skal forbrugeren betale sagsomkostninger.

76. I modsætning til Kommissionens opfattelse medfører dette imidlertid ikke, at betalingspåbudsproceduren på grundlag af en vekselse *som sådan* ville være uforenelig med direktivet om kontraktvilkår. For det første ville en sådan fortolkning af direktivet nemlig være i strid med EU-lovgivers hensigt, hvorefter medlemsstaterne har fået overladt et spillerum med hensyn til brugen af egenvekslen som sikkerhedsstillelse i forbindelse med forbrugerkreditaftaler³⁵. For det andet ville den gribe uforholdsmæssigt meget ind i medlemsstaternes procesautonomi.

77. Som Domstolen imidlertid har fastslået, må den generelle udformning af, forløbet for og særegenhederne ved proceduren ikke medføre, at der opstår en ikke ubetydelig risiko for, at forbrugeren ikke indgiver den krævede klage³⁶.

78. Kommissionen har derfor med rette kritiseret, at forbrugeren i henhold til KPC's artikel 493, stk. 1, andet punktum, allerede ved indgivelsen af indsigelsen skal fremføre alle klagepunkter og anføre faktiske omstændigheder og beviser. I retsmødet var parterne uenige om, hvorvidt den polske processuelle ordning kun tillader retsinstansen at prøve den underliggende lånekontrakt på det andet trin af betalingspåbudsproceduren, når forbrugeren fremfører dette klagepunkt ved indgivelsen af indsigelsen og anfører faktiske omstændigheder og beviser i denne forbindelse. Ifølge fast retspraksis skal den nationale retsinstans imidlertid af egen drift prøve, om et kontraktvilkår er urimeligt. En begrænsning af prøvelsens omfang til de klagepunkter, der er fremført af forbrugeren, er således uforenelig med direktivet om kontraktvilkår. Det tilkommer den forelæggende ret gennem en fortolkning i overensstemmelse med direktivet at sikre, at den nationale processuelle ordning ikke indeholder en sådan begrænsning, eller at undlade at anvende denne, hvis en overensstemmende fortolkning ikke er mulig.

79. I denne forbindelse skal der også tages hensyn til Kommissionens kritik om, at fristen på to uger for at indgive indsigelse medfører en ikke ubetydelig risiko for, at forbrugeren ikke indgiver den krævede klage. Dette argument synes korrekt, henset til de faktiske omstændigheder og beviser, som forbrugeren skal fremlægge inden for denne frist. En frist på to uger er imidlertid ikke for kort, for så vidt som forbrugeren i det hele taget skal handle inden for denne frist. Derfor er den polske ordning,

33 – Dom af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 41), og af 27.6.2000, Océano Grupo Editorial og Salvat Editores (C-240/98 – C-244/98, EU:C:2000:346, præmis 27).

34 – Dom af 1.10.2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, præmis 62), af 10.9.2014, Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 56), og af 6.10.2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, præmis 47); jf. generaladvokat Szpunars forslag til afgørelse Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2015:746, punkt 43) og mit forslag til afgørelse Aziz (C-415/11, EU:C:2012:700, punkt 55).

35 – Jf. punkt 34 ovenfor.

36 – Dom af 18.2.2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 52), af 14.3.2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, præmis 58), og af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 54).

hvorefter forbrugeren skal indgive indsigelsen inden for en frist på to uger fra forkyndelsen af betalingspåbuddet, kun forenelig med effektivitetsprincippet, hvis forbrugeren inden for denne frist ikke behøver at anføre de faktiske omstændigheder og beviser, som danner grundlag for prøvelsen af, om kontraktvilkårene i låneaftalen er urimelige.

80. Endelig er Kommissionens klagepunkt om, at de pålagte sagsomkostninger er til ulempe for forbrugeren, korrekt. I henhold til artikel 19, stk. 4, i lov om sagsomkostninger i civile sager skal forbrugeren ved indgivelsen af indsigelsen betale tre fjerdedele af det lovfastsatte retsgebyr. Derimod skal fordringshaveren kun betale en fjerdedel af retsgebyret, når han anmoder om udstedelse af et betalingspåbud. Forbrugeren skal således betale et tre gange så højt gebyr, når denne indgiver indsigelse mod betalingspåbuddet for at gøre sine rettigheder på grundlag af direktivet om kontraktvilkår gældende. Jeg antager, at der i denne forbindelse er tale om forskud på sagsomkostningerne, og at der først efter procedurens afslutning træffes endelig afgørelse om fordelingen af disse omkostninger. Allerede opkrævningen af et sådant forskud på sagsomkostningerne kan imidlertid afholde en forbruger fra at indgive indsigelse. Det ville naturligvis navnlig være en ulempe for forbrugeren, hvis denne under alle omstændigheder – uanset udfaldet af proceduren – skulle betale et tre gange så højt gebyr.

81. Disse tre betingelser for indsigelse, der er fastsat i polsk ret, kan i sig selv gøre udøvelsen af de rettigheder, der er tillagt forbrugeren ved direktivet om kontraktvilkår, uforholdsmæssigt vanskelig, og de er derfor i strid med effektivitetsprincippet.

Foreløbig konklusion

82. Det er således ubestridt, at en procedure som den polske er uforenelig med direktivet om kontraktvilkår, for så vidt som den gør det uforholdsmæssigt vanskeligt for forbrugeren at indgive indsigelse mod det betalingspåbud, der er udstedt på grundlag af egenvekslen, idet den kun tillader retsinstansen at prøve, om kontraktvilkårene er urimelige på grundlag af forbrugers klage herom, kræver af forbrugeren, at denne inden for to uger efter forkyndelsen af betalingspåbuddet anfører de faktiske omstændigheder og beviser, som giver retsinstansen mulighed for at foretage denne prøvelse, og indebærer en ulempe for forbrugeren med hensyn til betaling af sagsomkostninger.

VI. Forslag til afgørelse

83. På baggrund af de ovenfor anførte betragtninger foreslår jeg, at Domstolen besvarer den anmodning om præjudiciel afgørelse, der er blevet forelagt af Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (retten i første instans i Siemianowicach Śląskich), som følger:

»Bestemmelserne i direktivet om kontraktvilkår skal fortolkes således, at de er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, for så vidt som denne bestemmer, at et betalingspåbud på grundlag af en formgyldig egenveksel, som sikrer en erhvervsdrivendes krav over for en forbruger i henhold til en låneaftale, udstedes, uden at det prøves, om kontraktvilkårene i denne låneaftale er urimelige, og gør det uforholdsmæssigt vanskeligt for forbrugeren at indgive indsigelse mod betalingspåbuddet, idet den kun tillader retsinstansen at prøve, om kontraktvilkårene er urimelige på grundlag af forbrugers klage herom, kræver af forbrugeren, at denne inden for to uger efter forkyndelsen af betalingspåbuddet anfører de faktiske omstændigheder og beviser, som giver retsinstansen mulighed for at foretage denne prøvelse, og indebærer en ulempe for forbrugeren med hensyn til betaling af sagsomkostninger.«